

Tiende episode av Einars erindringer.

Ut på det store osean.

Så snart vi har forlatt munningen av Kanalen, utvider havgapet seg, og kapp og øyer som ligger ytterst i kanal-passasjen, blir mindre etter hvert, for så å sige ned under horisonten. Timer senere er vi omgitt av blått hav så langt øye ser. Foran oss ligger et veldig osean - Atlanterhavet, et havområde som er beryktet for sterke orkaner og høy sjøgang, særlig i vinterhalvåret.

Kursen blir nå plottet for Azorene, en øygruppe i Atlanteren. Da skipsleia for alle typer fartøy som farer mellom Europa og Mellom-Amerika går nær øyene i Azorene, skal det bli interessant å se om vi kommer så nære at det lar seg gjøre å studere landskapet på en av øyene gjennom den trebeinte lang-kikkerten. Det skal bli interessant å studere nye landområder, et avbrekk i tilværelsen.

Foreløpig må jeg nok konsentrere meg om gjøremålene på dekk, som stort sett består av forefallende vedlikeholdsarbeid som rusthacking, maling samt være til hånd for tømmermannen. Av og til, når behovet er der, hender det at jeg avløser byssegutten, og går inn i hans rolle som servitør i mannskapsmessa, der både matroser og de med lavere offisersgrad skaffer. En interessant avveksling, da jeg kommer i kontakt med så og si hele skipets besetning, unntatt Kapteinen og de høyere offiserer, som Ernst betjener. På midten av 50-tallet, den tid jeg var til sjøs, var det vanlig at mannskapsmessa og offisersmessa var adskilt, messa der mannskapet skaffet lå akter, mens messa for Kapteinen og hans stab lå midtskips, under kommandobroen, en standsforskjell som er visket ut for lenge siden.

Etter hvert som dagene går blir jeg stadig mer forundret over at vi ikke møter et eneste fartøy på motsatt kurs, da jeg har fått med meg at skipstrafikken her er meget stor. Jeg spekulerer litt på hva dette skal bety. Matrosen som står til rors forklarer meg at en masse skip seiler forbi, både på babord og styrbord side uten at vi får øye på de, til tross for at de holder seg i skipsleia. - Dette fenomenet kommer av at havoverflaten er krummet, slik at fartøyene seiler under horisonten, forteller han. - Atlanterhavet er ikke akkurat noen andedam, legger han forklarende til. Da først får jeg en anelse om hvor enormt stort havområde vi egentlig seiler på.

Azorene.

Gjennom lange, slakke dønninger pløyer M/t Beau seg fremover mot Azorene, den eviggrønne portugisiske øygruppa full av vin, sydfrukt, appelsiner og ananas. Over horisonten i øst bryter solstrålene gjennom flortynne makrellskyer. En sval bris stryker inn over babord låring, et riktig ønskevær for en seiler. Helt siden vi forlot utløpet av den Engelske kanal har himmel og hav vært våre trofaste følgesvenner, og skal bli det en god stund fremover. Stø kurs er satt mot sydligere breddegrader, som synes så uendelig langt borte, mange tusen sjømil gjennom brenning og brott.

Da jeg noen dager senere sitter på bakken og spleiser på en gjenstridig vaier, får jeg plutselig øye på noe som ligner en mørk skybanke som avtegner seg mot en fjern horisont, der himmel og hav møtes. Etter hvert som vi nærmer oss forvandles denne banken til en taggete landstripe, noe som må bety at vi er i ferd med å få landkjenning med en av øyene som utgjør Azorene. Få timer senere seiler vi gjennom en øygruppe som består i alt av 9 øyer, alle av vulkansk opprinnelse. Vulkanen Ponta do Pico (2351 m.o.h.), er øygruppas høyeste fjell. Et imponerende syn. Azorene er i virkeligheten toppene på noen av klodens høyeste (undersjøiske) fjell. Største by er Ponta Delgada på øya São Miguel, som forøvrig er også er den største øya.

Da skipsleia går ganske nær São Miguel, får jeg god anledning til å studere landskapet gjennom skipskikkerten, en nokså karrig og solsvidd vegetasjon som lider på grunn av at Azorene ligger i et nedbørsfattig belte. Vegetasjonen består hovedsakelig av tornebusker, kaktus og andre tørketålende planter. For øvrig er det tydelig å se at en del av disse kjegleformede fjelltoppene en gang i fjern fortid har vært aktive. Den karakteristiske, nedsunkne "digelen" som utgjør toppen, er et umiskjennelig tegn på det. Studien var et interessant avbrekk i hverdagen.

I det vi passerer den siste øya i gruppen, har vi tilbakelagt en distanse på i alt 3962 km, som er avstanden Malmø - Azorene. Fremdeles har vi en distanse på 5194 km igjen, før vi er ved destinasjonsstedet, som denne gang er oljeraffineriet på Aruba, en øy i det Caribiske hav.

Gjennom Sargazohavet.

Noen dager senere, da vi har seilt omtrent tre fjerdedeler av

distansen, begynner havet å få en annen avskygning, en slags sjattering av noen brune striper, eller tanglignende klaser, som dekker hele område framover så langt øye kan se. Vi stevner nå for full fart inn i et begrenset havområde som har fått betegnelsen Sargazo el mar - Tanghavet, av den grunn at store mengder tangklaser sirkulerer rundt i en enorm stor sirkel som avgrenses av Golfstrømmen (i nord), Den nordatlantiske strømmen (i øst), Kanaristrømmen og Nord-ekvatorialstrømmen (i syd). Sargazohavet er et havområde som ligger innenfor det beryktede Bermudatriangelet, også kalt "dødens triangel" på grunn av mange uoppklarte, mystiske skipsforlis. Bermuda-arealeet, som er triangelformet, omfatter et samlet område på 2,5 mill. km². Det har en lengde på 1100 km, og en bredde på 3200 km. Havet er, av en eller annen grunn, saltet innenfor triangelen enn utenfor. En annen interessant ting er at dette havområdet er klekkested både for den europeiske og den amerikanske ålen - en ufyselig fiskeart som til forveksling kan ligne på en brun, buktende slange.

Fikk øye på kjempeål.

Karsten, en av matrosene som hadde seilt gjennom Tanghavet flere ganger, kunne fortelle at svære åler hadde sitt tilholdssted i disse flytende tangvasene, men at de var vanskelig å få øye på. Kun én gang hadde han sett en av disse kjempeålene, en ormlignende skapning som mest lignet på en pytonslange der den buktet seg i tangvasene. Jeg lyttet med interesse til hans historie. Tenk om jeg kunne få et glimt av et slikt avskyelig vesen på nært hold! Hver gang vi hadde fem minutters røykepause, var jeg snar til å stille meg ved rekka og stirre intens ned i tanghavet. Men ble stadig skuffet. Gang på gang. Bare noen mindre åler viste seg mellom tangvasene. Men så en dag fulgte hellet meg. Jeg sto som vanlig og fulgte med tangvasene som gled forbi. Da! Plutselig dukket det opp et ormlignende vesen i en tangklase, et langt utyske som var tykkere enn overarmen på en veltrent atlet. Lynrapt lente meg over rekka så langt jeg turde for å ta den i nærmere øyesyn. Det var som om blodet frøs til is, da den plutselig kastet på hodet og stirret mot meg med et par glassaktig, hypnotiserende øyne. I ren forskrekkelse rygger jeg bakover. Jeg føler meg lamslått av det nifse synet. Til tross for at jeg sto midt i solsteiken, gikk det kalde frysninger nedover ryggraden.

Jeg vrentte meg nesten i vemmelse da denne ufysiske skapningen buktet seg slangeaktig ned i tangen på nytt.

Senere, når jeg tok en hvilepause i den verste varmen, hendte det ofte at jeg sto ved relingen med en rullings og skuet utover det blå ocean, i håp om noe kunne dukke opp fra den tause verden. Noen ganger kunne jeg få øye på spretne delfiner som brøt havflata tett ved båten, tok sats på bølgekammene, og fløy som sølvglinsende torpedoer gjennom lufta. Andre ganger kunne det dukke opp enorme hvaler fra havdypet, ruvende monstre som reiste seg ende opp flere meter til værs, før de landet med et kjempeplask, og slo halefinnen i vannflata så spruten sto. Ofte hendte det at flyvefisk spratt opp foran baugen, slo ut "vingene", seilte lavt over bølgekammene en 30-40 m, for så å stupe ned i havet, der andre overtok. Også slike iakttagelser var en interessant opplevelse. Men dette tause skuespillet kunne på langt nær hamle opp med det fascinerende synet av kjempeålen med ormehodet.

Ny episode neste søndag.